

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

CMUS Profesional de Santiago
Rúa Monte dos Postes s/n Santiago de Compostela CP
15703Coruña (A)
Tfno. 981519845, Fax 981519845
cmus.santiago@edu.xunta.es

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación de TÉCNICAS DE COMPOSICIÓN APLICADAS Á DIDÁCTICA

PROFESOR:

Estefanía Vicente Rodríguez

curso 2020/2021

UNIÓN EUROPEA
Fondo Social Europeo
O FSE inviste no teu futuro

Índice

curso 2019/2020.....	1
1. Introducción.....	3
2. Metodoloxía.....	5
3. Atención á diversidade.....	6
4. Temas transversais.....	8
4.1 Educación en valores.....	8
4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación.....	9
(TIC's).....	9
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	10
6. Secuenciación do curso.....	11
6.1 Curso: 6º curso de GP.....	11
7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	23
8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	23

1. Introducción

1. Contextualización

A Lei 2/2006, de 3 de maio, de educación, incide especialmente nas ensinanzas artísticas que teñen como finalidade proporcionar aos alumnos una formación artística de calidade. O Real Decreto 1577/2006, de 22 de decembro, fixa os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música reguladas pola Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

A materia Técnicas de composición aplicadas á didáctica non se recolle neste Real Decreto como materia de aspectos básicos aínda que sí a recolle o Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música específico para a comunidade autónoma de Galicia. O artigo 8 do antedito decreto dispón que as materias optativas terán como finalidade complementar o currículo, integrando os itinerarios educativos que o alumnado desexe cursar. Estas materias optativas ofrecidas polos centros estarán vinculadas a un ou varios itinerarios determinados.

A materia de técnicas de composición aplicadas á didáctica impartirase no 6o curso de Grao Profesional cunha duración dunha hora semanal.

2. Xustificación

A presenza no grao superior da especialidade Pedagogía da Linguaxe e da Educación Musical, así coma a inclusión na proba de acceso á mesma dun exercicio compositivo con fines didácticos, xustifica a idoneidade desta materia como optativa no 6o curso de grao profesional segundo a LOE.

3. A quén vai dirixida

Esta materia vai dirixida os alumnos e alumnas de 6o de grao profesional independentemente de que escollan ou non o itinerario de Pedagogía.

Podería resultar un reforzo para o alumnado que desexa acceder a outras especialidades que inclúan algún tipo de exercicio de composición.

3.1 Coñecementos previos

A finalidade desta materia consistirá en desenvolver no alumnado a capacidade de decidir que procedementos das técnicas compositivas son os máis axeitados para cada momento da composición. Os exercicios ou pequenas obras adecuaranse ás premisas didácticas, o que suporá aplicar os coñecementos adquiridos nos anos anteriores, especialmente os referidos á práctica harmónica. O obxectivo principal será desenvolver nos/as alumnos/as a capacidade de decidir que procedementos das técnicas compositivas son os máis axeitados para cada momento da composición. Deberán, así mesmo, ser capaces de resolver ditos procedementos con corrección e coherencia.

3.2 Relacións cos estudos de réxime xeral

Neste nivel a maioría dos alumnos e alumnas atópanse a piques de rematalo bacharelato ou veñen de rematalo. Algúns deles cursan o bacharelato musical para facer mais compatibles os seus estudos e poder flexibilizar os seus estudos.

3.3. Itinerarios aos que se vincula esta materia.

Esta materia vincúlase a todos os itinerarios ofertados no centro, dadas as súas características e contidos:

Itinerario de Interpretación

Itinerario de Composición

Itinerario de Pedagogía

Itinerario de Musicoloxía

O Departamento didáctico ao que se adscribe esta materia

Esta materia adscríbese ao departamento de Linguaxe Musical.

2. Metodoloxía

A metodoloxía, nesta etapa da vida do estudante de música, xira ao redor de diferentes enfoques. Tales como o método de proxectos, que plantea ao alumnado situacións complexas con vistas a que intente resolvelas dun xeito creativo, estimulando a imaxinación, a creatividade e a aplicación das súas propias experiencias. O alumnado partirá de globalizar, é dicir, de ter en conta todos os datos coñecidos (e que proveñen de distintas materias, incluso de diferentes niveis educativos, e dos seus propias coñecementos) con vistas a confrontalos para encontrar a mellor solución posible. Polo tanto, non se proporcionan directamente os coñecementos, senon que se lles ensina a manexar os que xa posúen para que poidan descubrir, coa axuda do profesorado, outras cousas.

A aprendizaxe por descubrimento é un método co que alumnado extrae as súas propias conclusións a partir da observación e rexistro de información, construindo deste xeito o seu propio aprendizaxe.

Á vez, o método científico parte do plantexamento do problema, seguido da formulación dunha hipótese, proba a través dun experimento, introdución das conclusións na teoría inicial e reaxuste da hipótese. Este último ten gran incidencia nestas ensinanzas debido á continua interacción práctica-teoría, o que unido ao desenvolvemento dos coñecementos do alumnado, precisa dunha base empírica.

A aprendizaxe significativa parte dos coñecementos previos do alumnado e a continuación se desenvolven contidos de forma estruturada e coherente de xeito que a posibilidade de

construir novos aprendizaxes dependa do xa aprendido, tendo en conta que cada novo aprendizaxe aumenta a súa capacidade de aprender. Esta aprendizaxe debe propiciar situacións que sexan motivadoras para o alumnado ou que favorezan a potenciación da motivación que sinte, de xeito natural, ante o fenómeno musical. Á vez, crear contextos de aprendizaxe que lles obriguen a ter presentes os contidos xa coñecidos e garantir a construción de aprendizaxes significativas e en espiral a través da necesidade de recordar os coñecementos adquiridos previamente. Por iso, faise necesario volver sobre os contidos impartidos que se relacionen co que se está estudando no momento, así como sobre os coñecementos aprendidos noutras materias que apoiem a adquisición de aprendizaxes en cada momento. Salientar, asemade, a importancia de promover na aula un ambiente de intercambio, colaboración e interacción como motor de aprendizaxe.

2.1. Ensino presencial. Consideracións xerais na aula ordinaria.

A programación contempla o ensino presencial.

Tal e como consta na Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade pola que se aproba o protocolo de adaptación ao contexto da Covid-19 para o inicio no curso académico 2020/2021 nos centros de ensino non Universitario de Galicia

2.1.1. Na aula, no propio pupitre ou noutro lugar diferenciado, como casilleiros ou mobles, o alumnado gardará o seu material de xeito diferenciado para evitar o contacto co resto dos/as compañeiros/as.

Non se poderá usar material compartido sen a previa desinfección do mesmo. Recoméndase que no caso de ter que achegarse ao encerado cada alumno/a teña entre o seu material un xiz ou rotulador de encerado branco ou que se desinfecte o común antes de cada uso.

Resulta recomendable que cada alumno/a teña o seu material gardado en contedores propios como estoxos ou semellantes e na medida do posible todo rotulado co seu nome.

Nas perchas o material ou roupa colocárase do xeito mais individualizado posible.

2.1.2. No momento de entrada á aula ou no caso de cambio de aula dedicáranse uns minutos á desinfección da mesa e da cadeira coa dotación de desinfección existente na aula (panos desbotables e solución desinfectante).

Aproveitaranse os primeiros minutos para lembrar os protocolos de hixiene e contacto social e permitir que lave as mans se non o fixo previamente.

2.1.3. Evitarase o desprazamento do alumnado da aula aínda que si se permitirá levantarse para realizar pequenos estiramientos ou exercicios posturais que non impliquen moverse do posto escolar.

2.2. Ensino non presencial. Metodoloxía de traballo que se seguirá no caso do ensino a distancia

2.2.1. Ensino non presencial en caso de estado de alerta sanitaria

No caso de que a situación sanitaria o requira, contemplarase o ensino non presencial. Neste caso seguirán vixentes os contidos, obxectivos e criterios de avaliación que constan na programación, sen prexucio das adaptacións que o os departamentos consideren se se da o caso.

As clases realizaránse de modo telemático no mesmo horario que o alumno tiña asignado anteriormente.

As aulas virtuais facilitadas a todos os centros pola Consellería de Educación, Universidade e FP, serán a vía principal utilizada para a realización da docencia.

Para a realización destas clases, utilizaranse as ferramentas que mellor se adapten tanto ao alumnado como ao profesorado, priorizando as provistas pola Consellería se fose axeitado tanto para alumnado como para o profesorado, é dicir o correo corporativo e

Centros Net para as comunicacións coas familias e alumnado, a aula virtual Moodle a plataforma Cisco Webex para as vídeoconferencias.

De ser precisa a docencia non presencial debido a un cambio na situación sanitaria, se traballarán ao longo do curso os contidos mínimos de cada curso, e non se abordarán novos contidos ata ter cumpridos eses mínimos polo alumnado.

2.2.2. Ensino non presencial nas situacións de cuarentena preventiva.

No caso en que un alumno ou profesor se atope nunha situación de cuarentena preventiva, poderase facer o seguemento das clases a través da aula virtual do seu curso e profesor. As clases desenvolveranse de modo telemático no mesmo horario que o alumno tiña asignado anteriormente.

Unha vez incorporado ás aulas, no caso de que o alumno presente dificultades derivadas da non asistencia ás clases presenciais, poderáselle ofertar a asistencia no horario de reforzo asignado ao seu profesor, así como a realización de actividades de reforzo ou recuperación.

2.2.3. Envío de tarefas

Para o envío de tarefas, o alumnado empregará os medios dispostos para tal fin, respetando os prazos, formatos e protocolos para o seu envío, a través da aula virtual, ao correo electrónico corporativo do profesorado ou a través de Centros Net.

Nas vídeoconferencias para clases non presenciais, titorías ou probas específicas, o alumnado deberá ter a súa cámara e audio encendidos, agás nos casos nos que as deficiencias técnicas non llo permitan.

2.2.4. Procedementos de avaliación na modalidade non presencial.

En caso dun confinamento con docencia extendida no tempo, aplicaránse os procedementos de avaliación contemplados na programación adaptándose aos medios telemáticos.

Avaliaranse as probas específicas que se podan facer mediante videoconferencia, as tarefas enviadas polo alumnado respetando o tempo e forma para o seu envío, e a súa participación e actividade na aula virtual.

2.2.5. Aula virtual

Tal e como consta na Resolución conxunta das Consellerías de Educación, Universidade e Formación Profesional e de Sanidade pola que se aproba o protocolo de adaptación ao contexto da Covid-19 para o inicio no curso académico 2020/2021 nos centros de ensino non Universitario de Galicia

2.2.5.1. A Consellería de Educación, Universidade e FP facilita a todos os centros educativos unha Aula Virtual, a través do enderezo: <https://www.edu.xunta.gal/centros/conservatoriosantiago/aulavirtual2> O acceso á mesma estará na páxina web do centro educativo.

2.2.5.2. As aulas virtuais utilizaranse, de ser o caso e nos supostos de educación a distancia, cando menos, co alumnado de terceiro de Educación Primaria en adiante.

2.2.5.3. Durante os primeiros días de clase os profesores de cada un dos grupos, facilitarán ao alumnado a inscrición na aula virtual así como que se matriculen en cada un dos cursos dos que forman parte. Todo o profesorado, á maior brevidade posible, asegurase de que o seu alumnado coñece o funcionamento do seu curso e da metodoloxía que seguirá no hipotético caso de ter que realizar o ensino a distancia.

3. Atención á diversidade

Alumnado estranxeiro

Os dous problemas máis destacados do tratamento do alumnado estranxeiro veñen dados pola comprensión do idioma e polas tradicións propias da súa cultura. En ocasións, o rexeitamento deste tipo de alumnado a certas actividades ven dado polas costumes da súa cultura (ou pola diferenza cos plan de estudos, nalgunhas zonas extremadamente ligados á práctica instrumental, case exclusivamente). O principio de integración para por coidar as actividades expostas, intentando aproveitar os coñecementos sobre determinados aspectos do currículo (por exemplo, os referidos a determinados elementos do ritmo, escalas ou sonoridades concretas, compositores do seu país).

No que se refire á comprensión do idioma, e dado o carácter procedimental das nosas ensinanzas, non supón un gran obstáculo. En todos os casos coidarase que o alumnado inmigrante participe cos seus compañeiros e compañeiras nas actividades propostas, de xeito que a súa integración se vexa favorecida.

Superdotación intelectual.

Defínese como individuo superdotado a aquel que posúe aptitudes excepcionais e, polo tanto, é capaz dun rendemento superior á media. No Real Decreto 943/2003, polo que se regulan as condicións para flexibilizar a duración dos diversos niveis e etapas do sistema educativo para o alumnado superdotado intelctualmente, trata no seu artigo 9 sobre os criterios xerais para flexibilizar a duración dos diversos graos, ciclos e niveis para o alumnado superdotado intelctualmente, nas ensinanzas de réxime especial. Dita flexibilización consistirá na súa incorporación a un curso superior ao que lle corresponda por idade, sempre que a redución destes períodos non supere a metade do tempo

establecido con carácter xeral. Non obstante, e ante casos excepcionais, as Administracións educativas poderán adoptar medidas de flexibilización sen tal limitación; naturalmente, esta flexibilización incorporará medidas e programas de atención específica cara este alumnado.

É preciso distinguir entre a superdotación intelectual e o talento. Unha persoa ten talento cando demostra aptitudes excepcionais para una faceta artística ou cognoscitiva. Polo tanto, xunto ás necesidades educativas dos superdotados compremengadir as de aqueles individuos do grupo que teñan talento musical, no sentido de aceleración descrito no Real Decreto 943/2003, ou ben elaborando actividades de ampliación (é dicir, de maior dificultade que as previstas para o curso), de xeito que poida render segundo as súas propias capacidades.

Alumnado con necesidades educativas especiais

A atención á diversidade chega ao seu máximo expoñente ao tratar ao alumnado con necesidades educativas especiais. Este tipo de discentes son persoas que presentan algún tipo de discapacidade, polo que poden precisar unha adaptación ao recursos materiais (tales como o xeito de dispor o aula), ou unha adecuación dos elementos do currículo (adaptación da secuencia de contidos e dos criterios de avaliación).

É evidente que a aptitude do individuo non está en relación coa discapacidade que sufra, (son coñecidos numerosos exemplos de compositores ou de intérpretes discapacitados), pero si é habitual que se considere, erradamente, que o suxeto non responderá de xeito igual aos estímulos musicais que o individuo plenamente capacitado. Nada mais lonxe da verdade, xa que como facultade humana a música provoca na persoa unha resposta gratificante, debida á sensibilidade. Pero, ademais, no alumnado discapacitado, a música pode ter outros importantes significados, xa que pode paliar esa discapacidade, axudando no proceso de integración, comunicación, estimulación (ou auto estimulación), ou sobre o xeito de asumir o seu problema.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

A especialidade de Linguaxe Musical radica basicamente no seu carácter maioritariamente procedimental, ao que amplía e ao mesmo tempo esixe unha forte actividade do profesor, da interacción profesor- alumno, e do alumno- alumno.

É por iso que os temas transversais estan inscritos en cada unha das actividades da aula, e reciben un tratamento específico en relación con cada aspecto da ensinanza musical. Polo tan- to, este sería o tratamento das materias transversais na área que nos ocupa:

1.-Educación ambiental: este tema é relativo ó coñecemento e coidado do entorno, tratando de potenciar as relacións humanas en relación coas personas e ambiente que as rodea. Incidimos no estudio da contaminación acústica e o nivel de ruidos. A concienciación podémola facer a través de debates, grabacións de sonidos urbanos ou incluso da propia clase en caso de que o nivel de ruidos exceda do recomendable.

2.-Educación para a saúde: entendido como toma de conciencia e coidado corporal. Este tema trátase coa educación psicomotriz traballada co ritmo e a danza, e tamén no coidado do aparato respiratorio e fonador a través do canto, poñendo especial atención na educación da voz o no control da respiración.

3.-Educación para a igualdade entre os sexos: a participación nas actividades da aula favorece a integración e a igualdade fomentando o debido respecto de todos por todos, a través das manifestacións creativas dos alumnos e dun adecuado reparto de tarefas e responsabilidades. Insistimos nunha linguaxe axeitada sen tópicos sexistas, e un control das actitudes, eliminando as discriminacións que pode haber por razóns de sexo.

4.-Educación para o consumo. Pretendemos, desde a área de música, desenvolver a actitude crítica ante os estímulos que reciben, en concreto, as distintas producións musicais de música moderna ás que están acostumados, buscando sempre a adquisición

dun criterio propio, e un maior discernimento ante todas as ofertas musicais que reciban a cotío.

5.-Educación para a paz. A educación musical favorece o desenvolvemento e tería que favorecer tamén as relacións humanas. Os contidos relativos ás musicas do mundo tentan achegarnos a pobos e culturas distintos, favorecendo as relacións entre diversas culturas, e as músicas tradicionais tentan achegarnos ás nosas propias raíces.

6.-Educación moral e cívica. A educación trata da formación de persoas, ademais da adquisición de coñecementos e da formación de persoas completas éticamente. Por iso, entre as actitudes que perseguimos están orde, o silencio, a solidariedade, a sensibilidade, o respecto...hábitos que favorecen non só a aprendizaxe da materia en cuestión, e tamén a tolerancia a convivencia e o equilibrio persoal.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación

(TIC's)

A aula de traballo de esta asignatura contén ordenadores con acceso a internet o que nos facilita o labor facendo uso de ferramentas da rede para a escoita de determinadas pezas clásicas ou tradicionais que utilizaremos para o análise e como modelo das nosas creacións. Tamén leeremos artigos de pedagogía colgados na rede e outros programas de composición moi útiles nesta asignatura. A través destas tecnoloxías tamén usaremos os correos electrónicos para intercambiar exercicios ou dúbidas.

Regulamento do uso do móbil e dispositivos electrónicos, así coma de aplicacións dos mesmos

Tal e como se recolle nas NOF do centro, non se permite o uso de teléfonos móbiles, así coma calquera outro dispositivo electrónico equiparable, dentro das aulas, agás nos casos

en que o profesor ou profesora o autorice, sexa con fins didácticos, no emprego de algunha aplicación musical como o metrónomo, afinador, aplicacións con bases armónicas de sons.

Non se permite o uso na aula ou fora dela de ningún programa ou aplicación informática que recopile ou faga uso de calquer dato do alumnado (datos persoais, datos de avaliación e seguemento) agás CENTROSNET e TOKAPP, e a súa aplicación para dispositivos móbiles.

No caso de que o profesorado ou o alumnado precisen facer uso do mobil ou de calquer outro dispositivo electrónico semellante nas aulas por algún motivo de forza maior e xustificable, deberá pedirse autorización á Dirección do Centro.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Estas actividades estarán organizadas ou coordinadas polo centro, ou colaborando con outras entidades alleas, e estarán relacionadas con aspectos propios das ensinanzas de música: Cursos especializados, asistencia a concertos ou ensaios de agrupacións de música, concertos fóra do centro, etc.. Os alumnos e alumnas e os seus responsables legais estarán informados con anterioridade de tódolos datos pertinentes. Nestas actividades, organizadas para incentivar aos alumnos e alumnas e mellorar a súa educación, se resaltarán, ademais valores de respecto e convivencia, entre outros.

Fomentarase a asistencia aos concertos didácticos e audicións programados habitualmente no centro fóra do seu horario lectivo.

6. Secuenciación do curso

6.1 Curso: 6º curso de GP

6.1.1 Obxectivos específicos da materia de TECCO

- Coñecer as técnicas compositivas e os procedementos básicos para a elaboración de exercicios e pequenas composicións.
- Coñecer os elementos da linguaxe musical e as súas aplicacións na práctica compositiva.
- Analizar obras de carácter didáctico e artístico que sirvan como modelo compositivo. Utilizar en exercicios escritos os elementos e procedementos estudados.
- Compoñer pezas breves partindo de: un motivo, unha melodía ou un texto dado.
- Desenvolver a creatividade compoñendo pezas libres.
- Valorar os elementos da linguaxe musical utilizados na composición, aplicándoos de xeito lóxico e coherente.

6.1.2 Contidos

- Modulacións: diatónica, cromática e enharmónica.
- Aplicación dos diferentes tipos de acordes.
- Elaboración de fórmulas harmónicas e cadenciais.
- Ritmo harmónico.
- A forma. canon.
- Procedementos de imitación, elaboración e transformación temática.
- As notas alleas á harmonía.
- Fórmulas rítmicas na elaboración de células, motivos, frases.
- A melodía: relacións interválicas, direccionalidade, rexistro e fraseo.

- Relación texto-música.
- A melodía acompañada.

Secuenciación e temporalización dos contidos

1º Trimestre

- Aplicación dos diferentes tipos de acordes tonais básicos propios da tonalidade.
- Elaboración de fórmulas harmónicas e cadenciais básicas dos grados tonais.
- A forma simple : binaria, ABA, Canon.
- Procedementos de imitación elaboración e transformación temática.
- As notas alleas a melodía: nota de paso e floreo.
- Fundamentos psicolóxicos da educación musical
- Construcción de frases simples: Motivos, Periodos/frases.
- Consideracións melódicas: relacións interválicas, direccionalidade, rexistro e fraseo.
- Consideracións rítmicas: Fórmulas rítmicas na elaboración de células, motivos, semifrases e frases.
- Estudo analítico e auditivo dos elementos constituíntes na elaboración de motivos, frases/periodos.
- A forma binaria, ABA, Canon a niveis elementais:
- Os procedementos de imitación, elaboración e transformación temática.
- Traballo auditivo e analítico dos procedementos de imitación, elaboración e transformación temática.

2º Trimestre:

- Repaso do trimestre pasado mais:
- Modulacións : diatónicas cromáticas e enarmónicas.
- Aplicación dos acordes de cuatriadas . triadas aumentadas e diminuídas.
- ritmo armónico.
- Elaboración de melodías modais.
- As notas alleas a armonía: outras notas de adornos.
- A melodía acompañada: Construcción do acompañamento para a melodía:
- Traballo auditivo e analítico da creación e utilización de acompañamentos. Distintas fórmulas rítmicas para a creación de acompañamentos. Patróns rítmicos.
- Pequenas formas binarias e ternarias enfocados a niveis medios: Creación de pequenas formas binarias e ternarias, con fórmulas rítmicas ou melódicas para a elaboración de células, motivos ou frases.

3º Trimestre

- Repaso do trimestre pasado mais:
- Relación texto-música.
- “As cores da modalidade / tonalidade”
- A música tradicional e popular e a súa aplicación didáctica:
- Modalidade/Tonalidade.

- Traballo a partir de exemplos de música popular. As formas, a armonía e ritmos característicos propios de cada estilo tradicional.

6.1.3 Avaliación

A concepción da avaliación está en relación directa coa calidade do noso traballo coma docentes. Avaliar supón facer un seguimento puntual e riguroso do proceso de ensinanza – aprendizaxe, tratando de valorar adecuadamente os logros, reflexionando os medios postos para a súa consecución. Buscando tamén detectar enseguida os erros para correxilos no momento e reconducir a situación; analizando que foi o que motivou o erro para non incurrir de novo nel.

Supón un cambio de mentalidade moi notable pasar do concepto de exame ao de avaliación. A avaliación é un cuidadoso proceso presidido por dous termos ineludibles: observación e reflexión. Observación diaria –con recollida precisa de datos que impidan o olvido e a confusión-do traballo de cada alumno e alumna, a súa evolución, a súa actitude ante a materia; os seus avances respecto a posición anteriores, erros ou estancamentos que poideran plantexarse.

Afrontar os problemas inmediatamente despois de orixinarse, reflexionando como facelo e compartindo co alumnado as nosas observacións, facéndoo partícipe e corresponsable da súa formación, impedirá perder o tempo que media entre o momento en que o erro se introduce nunha liña de comprensión e aquel –que pode ser moi distanciada no tempo- no que o detectamos. Neste proceso de reflexión non avaliamos somente o comportamento do alumnado senón tamén os procedementos que nos utilizamos, a idoneidade da programación, a precisión das nosas valoracións iniciais sobre cada alumno ou alumna, etc. É dicir, que avaliamos todos e cada un dos aspectos da tarefa, con implicación de todos os protagonistas e coas circunstancias e variables que operan nela.

A valoración por parte do alumnado do seu propio traballo é un elemento formativo de primeira orde, razón pola que sería interesante habituar aos grupos a actividades de autoavaliación así como de coavaliación e heteroavaliación. Valorarse a si mesmo, a compañeiros e profesorado, obriga a xerar criterios para tal actividade. A avaliación require uns procesos no que existirá ineludiblemente un referente, para comparar e contrastar o nivel do alumnado co que consideramos idóneo, adecuado ou suficiente para falar de tres categorías de avaliación. Este referente é o obxectivo que nos propuxemos adaptado a cada nivel de coñecemento. Marcar un obxectivo supón coñecer a potencialidade formativa de dito obxectivo, a necesidade da súa adquisición por parte do alumnado e o nivel –secuenciación– que depende da altura académica na que o alumnado se encontre. Coñecer a potencialidade dun obxectivo supón, á súa vez, coñecer as razón da importancia que lle adxudicamos, que pode ser en múltiples vías. Saber o grao de consecución dun obxectivo supón coñecer o punto de partida dese alumnado, apreciar os seus avances ou dificultades e o que facilitou uns ou, no seu caso, motivado outros. Supón analizar os procedementos que puxemos para os fins propostos. Autovalorar o que foi positivo e o que non, en ambos casos para afianzar ou correxir. En definitiva alude a una toma de consciencia rigurosa na que non só sae beneficiado o alumnado senón perfeccionado o profesorado.

Un dos recursos de que debemos dotarnos para facer un seguimento puntual da evolución do alumnado son os chamados “instrumentos de avaliación”, é dicir, aqueles cadernos, diarios, anotacións, que nos permitirán apoiar a nosa memoria á hora de xulgar. As formas poden ser varias tal como nos manuais de avaliación se describen en detalle pero, en todo caso, deben axustarse as nosas necesidades.

Criterios de avaliación

- 1. Aplicar as técnicas compositivas e os procedementos básicos para a elaboración de exercicios e pequenas composicións. Con este criterio de avaliación preténdese que o alumnado saiba utilizar as técnicas e procedementos estudados en propias composicións.

- 2. Saber definir os elementos da linguaxe e musical e as súas aplicacións na práctica compositiva. Con este criterio de avaliación comprobarase a capacidade do alumno para seleccionar os elementos da linguaxe musical máis adecuados na composición dos seus traballos.
- 3. Atopar mediante a análise de obras de carácter didáctico e artístico os elementos da linguaxe musical presentes nas mesmas. Mediante este criterio valorarase a capacidade de investigar e buscar recursos partindo da literatura musical analizada.
- 4. Saber utilizar, en exercicios escritos, os elementos e procedementos estudados. Avaliarase o grao de asimilación, e posta en práctica das técnicas estudadas.
- 5. Saber compoñer pezas breves partindo de: un motivo, unha melodía ou un texto. Preténdese que o alumnado aborde a composición de pezas breves con destreza e coherencia a partir dos elementos dados.
- 6. Amosar creatividade na composición de pezas libres. Valorarase a iniciativa do alumnado á hora de afrontar o proceso creativo e o interese das súas propostas.
- 7. Emitir xuízos críticos en canto á utilización dos elementos da linguaxe musical das composicións propias e alleas. Con este criterio de avaliación comprobarase a capacidade para valorar de xeito crítico e constructivo o emprego de elementos da linguaxe musical nas pezas compostas e analizadas.
-

Mínimos esixibles

Os mínimos exisidos para unha avaliación posidtiva de todo o curso será a suma dos mínimos a continuación detallados por trimestre.

Primeiro trimestre:

- Construcción de frases simples : Motivos, Periodos/frases, cun rexistro medio, e intervalos propios da tonalidade , con células rítmicas básicas nos compasses tradicionais e cunha armonía simple baseada utilizando os grados tonais.
- Procedementos de imitación elaboración e transformación temática na melodía. Construcción de melodías a dúas voces polos distintos tipos de imitación contrapuntística..
A construción de unha segunda voz a unha melodía.
- A forma canon.

Segundo trimestre

- Construcción do acompañamento para unha melodía:
- Estudo analítico da creación e utilización de acompañamentos.
- Distintas fórmulas rítmicas para a creación de acompañamentos.
- Patróns rítmicos

Terceiro trimestre

- Análisis dunha melodía tradicional
- Creación dunha melodía tradicional con acompañamento.

NOTA: En cada trimestre requirirase a entrega dun mínimo exisibile de 5 traballos compositivos relacionados cos contidos expostos anteriormente.

Procedementos e ferramentas de avaliación

A materia está enfocada o traballo práctico da escritura, de maneira que a parte principal da avaliación basarase na realización de traballos de composición. Ademais

será fundamental a realización des análisis propostos na clase. A avaliación será consecuentemente continua, e basarase na regularidade da súa asistencia, na calidade, estética e creatividade dos seus traballos e no progreso demostrado o longo do curso por parte do alumno; así coma a súa actitude nas actividades de carácter colectivo realizada na clase.

Polo tanto o traballo diario do alumno a través das revisións periódicas dos seus cuadernos e dos traballos, así como preguntas e exercicios propostos para clase ou casa, e a actitude que teñan respecto á asignatura. Suporá: o 80% da nota a boa realización técnica–pedagóxica e estética dos exercicios realizados na aula e propostos polo profesor relacionados cos contidos trimestrais da materia (sendo estes un mínimo de 5 por trimestre). E o 20% da nota será a actitude, interese e esforzo pola asignatura e o traballo.

● Instrumentos de avaliación:

Observación da actitude e evolución do alumno.

Análise dos seus traballos da clase e das tarefas complementarias a realizar fora da aula.

Observación da participación e comportamento nas diferentes actividades.

As probas específicas que se consideren necesarias.

Procedemento de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da **avaliación continua** pero, se o profesor ou profesora da materia considera que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de

exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proa cunha semana de antelación, alomenos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

A proba consistirá no seguinte:

Deberá realizar unha proba única, que consistirá nun exercicio de composición pedagóxica a partir dunha proposta dada polo profesor relacionado cos contidos completos da materia. E mais a entrega dos traballos compositivos relacionados cos contidos da materia onde se reflexe un coñecemento dela así coma unha calidade estética e pedagóxica.

Ditos traballos entregaránse con 15 días de antelación e serán un mínimo de 7.

Farase unha proba oral onde explicaría e xustificaría os elementos, procedementos e técnicas empregadas nos traballos entregados que foron realizados fora da aula, co fin de demostrar que foi o propio alumno o creador destes traballos.

Para unha avaliación obxetiva desta proba o alumno deberá ter un 5 en cada un dos 3 apartados: a ponderación destas notas será 40% para os traballos compositivos; 20% a proba oral e un 40% o exercicio de composición. A duración desta proba non excederá de dúas horas e será convocatoria única.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor ou profesora da materia na sesión de avaliación correspondente.

Criterios de cualificación

Os criterios de cualificación estarán sempre en concordancia cos contidos e obxetivos fixados na programación.

Para superar o curso, e trimestres, deberá al menos alcanzar unha puntuación mínima de 5 sobre 10; tendo para elo alcanzar os mínimos exisidos (ver apartado de mínimos) así coma a presentación dos traballos mínimos requeridos por trimestre. Tanto no traballo diario ponderado cun 80% coma na aptitude e esforzó ponderadas cun 20% a sua nota resultante será a media ponderada de ambos porcentaxes..

A avaliación será positiva sempre que se acade a puntuación mínima de 5 e negativa por debaixo de 5, sobre a escala de 1 a 10.

6.1.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

A recuperación das probas obxetivas realizadas na aula realizaránse no seguinte trimestre. Esas probas serán igual as correspondentes aos trimestres. Se ao remate do 3o trimestre a avaliación nestas probas fose negativa, realizarase unha proba final que seguirá o mesmo esquema que as probas trimestrais pero de todos os contidos da materia. A proba realizarase a finais do mes de maio na aula e no horario correspondente á materia a recuperar. De non superar esta proba, o alumno terá a proba extraordinaria de setembro.

Probas extraordinarias de setembro

Realizará unha proba única a, que consistirá nun exercicio de composición pedagóxico a partir dunha proposta dada polo profesor relacionado cos contidos completos da materia. E mais a entrega dos traballos compositivos relacionados cos contidos da materia onde se reflexe un coñecemento dela así coma unha calidade estética e pedagóxica. Ditos traballos entregaránse con antelación polo que o alumno teráse que poñer en contacto co profesor a principios do mes de xuño. De no entregarse estes traballos, non se permitirá a realización do resto da proba. Os traballos serán un mínimo de 7. Realizarase tamén unha proba oral

donde o alumno explicaría defenderá e xustificaría os elementos, procedementos e técnicas empregadas nos traballos entregados con antelación co fin de demostrar que foi o propio alumno o creador destes traballos.

Para unha avaliación positiva desta proba o alumno deberá ter un 5 en cada un dos 3 apartados: a ponderación destas notas será 40% para os traballos compositivos; 20% a proba oral e un 40% o exercicio de composición. A duración desta proba non excederá de dúas horas e será convocatoria única.

6.1.5 Recursos didácticos

Os recursos didácticos, incluído as tecnoloxías da información e da comunicación, así como os materiais curriculares e bibliografía para o uso do alumnado serán empregados o longo de todo o curso na medida que se requira necesario para facilitarnos a tarefa de traballo da forma máis entendible, amena e productiva co fin de axudar a acadar con éxito os contidos e obxetivos da materia.

Estes recursos e materiais curriculares serán:

Recursos espaciais

O aula, exteriores do aula onde se poderán desenvolver actividades relacionadas coa materia tales como teatros, salas de concertos, etc...

Recursos materiais

Material didáctico do aula de repertización e acompañamento. Medios audiovisuais.

Recursos persoais

Profesorado. Alumnado. Pais, nais ou tutores. Persoas da comunidade educativa.

Recursos de organización

Recursos da aula, recursos do profesorado que serán flexibles adaptándose ás actividades que estén realizando.

Existirá unha coordinación entre o profesorado das distintas materias do alumnado, así levaranse a cabo reunións para a unificación de criterios. Igualmente importante será a relación cos pais, nais ou tutores do alumnado.

Recursos do alumnado

Para o desenvolvemento das actividades do aula, o alumnado distribuirase en grupo-clase.

Recursos do tempo

A organización temporal adaptarase a unha hora semanal, aínda que esta adaptación flexibilizaríase tendo en conta os intereses do alumnado e as súas necesidades de aprendizaxe.

Materiais curriculares

Empregaremos distintos libros de texto que nos sirvan de apoio para analizar e elaborar os nosos traballos tales coma: Libro Pentagrama de grao medio editorial boileau. Lenguaje musical 5- 6 de enclave creativa. Armonía y análisis de 2o de Ignacio Sanchez, composición de Emilio molina. Cancionero tradicional gallego. Cds y partituras de música clásica.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Os departamentos reuniranse, con carácter xeral, unha vez por semana. Unha vez ao mes a reunión dedicarse a facer o seguimento da programación didáctica. Nesta valoración incluíranse os obxetivos non acadados de cada una das materias. Nestas reunións cada profesor aporta un documento de seguimento da avaliación onde rexistra as modificacións ou suxerencias a realizar na programación así coma as observacións dos grupos e a súa evolución.

Ademáis, ao remate de cada trimestre, recolleranse os datos puntuais das tres avaliacións, realizándose as porcentaxes para avaliar os resultados

É función do departamento didáctico participar no seguimento mensual, cando menos, da programación didáctica, e elaborar, rematado o curso escolar, unha memoria anual na que se avalíe a súa aplicación.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Ao remate de cada trimestre valorarase o funcionamento interno do departamento en función dos datos obxetivos recollidos polo mesmo. Cada departamento implementará o sistema máis axeitado para relizar dita valoración.

Á vista das actas correspondentes, os departamentos, despois das avaliacións ordinarias de final de curso, recollerán nunha memoria, cando menos, os seguintes aspectos:

- a) Modificacións introducidas durante o curso na programación didáctica.
- b) Motivo das modificacións.
- c) Análise dos resultados das avaliacións do alumnado en relación cos cursos anteriores.
- d) Propostas para a programación didáctica do curso seguinte.

